

אסירה אלקיים
רזה ומיאושח

לא, פגשתי אותה ליד מרכזי התרבות. היא התחננה לפני שאעשה משהו כדי שיעורו לה וישחררו אותה מהכלא. היא היתה מוכנה לשבת במעצר בית, ממי לא אינה יכולה לברוח לשום מקום, כמצבה.

יש גם חולות-נפש, ששהו במוסדות. הן מקבלות סוגים שונים של כדורים, ונשארות ימים שלמים ללא פיקוח רפואי.

ביחד איתי באגף המתקדמים היתה אשה בת 34, שהיתה מאושפזת לסיורי גין מאז גיל 15 וחצי. עד היום הספיקה להיות מאושפזת ברוב בתי-החולים הפסיכיאטריים בארץ. מזה 19 שנים היא צרכנית-סמים. היא נשפטה לכמה שנים אחרי שתפסה בהתפרצות. לפעמיים, בלילות, היתה שנתה נודדת, והיא היתה מנהלת שיחות קולניות עם עצימה, מה, נכנסת בחושך למיקלחת, ושוהה שם כמשך שעות.

התעוררתי לא פעם. דאגתי שמא תגרום לעצמה נזק, וישבתי לשוחח עימה. אחת האסירות פנתה למנהלת-הכלא בבקשה להעבירה לחדר אחר. זה לא התאפשר, מאחר ושאר החדרים לא היו מוכנים לקבל אותה.

הבדואית המתאבדת

בחדר ממול היתה אשה בדואית, שהיא שמה בניסיון לרצוח את בתה הקטינה, שקרובי-משפחה אנסו אותה והכניסו אותה להריון. היא נשפטה לחמש שנות-מאסר, ומתוכן ריצתה שנתיים. ברדי-כלל יוצאות האסירות לחופשה אחרי שעבר שליש מתקופת-

רוב הסוהרות, במיוחד החדשות, אינן מסוגלות להתמודד עם הבעיות הרבות הצצות כל הזמן. אין להן ניסיון או כישורים מתאימים, וזוהי הבעיה העיקרית.

רוב הסוהרות הן נערות צעירות ללא השכלה פורמלית או ניסיון בסיסי בטיפול באוכלוסיה כה בעייתית. רובן פונות לשרות בתי-הסוהר בעיקבות מודעה בעיתון, ומתקבלות לעבודה מיד, ללא קורס או הכשרה כלשהי. התחלופה היא עצומה, ורובן מתייחסות אחרי תקופה קצרה ועונבות. הן נשארות נשלחות לקורס, וחוזרות לכי. לא. בעייתיות כוונת-האדם בשרות בתי-הסוהר הר קשה במיוחד, והיא באה לידי ביטוי גם בחוסר כוונת-האדם במרפאת-הכלא.

על כסא-גלגלים

אין רופא קבוע בנווה-חירצה. פעמיים בשבוע בא הדוקטור קרלין, הרופא מכלא-ירמלה. מדי פעם מובאים גם פסיכיאטר, רופא-נשים ורופאי-שיניים. במירפאה נמצאות שתי חובשות והאחות ליו, שעבדה כמשך 15 שנה בבתי-חולים, ומזה כמה שנים היא מנהלת את מרפאת-הכלא.

מיבנה קטן, שבו מפוזרים מיוזונים על הרציפה. האוכל נרדף מתחת לדלת, ואסור להכניס לשם סיגריות או חומר-קריאה כלשהו.

לבית הלבוש נלקחים על כל סוגי עבירות-המישמעת או ההתפרעות. ימים אחדים לפני שיחרור, נשמעו צעקות אימות מכיוון האגף השני. אחרי כמה דקות נסגרו שני האגפים. (סגירת-אגף היא פעולה מאוד שכיחה בכלא. הסוהרות מודיעות על סגירת-אגף, ואז מוכנסות כל האסירות לתאיהן. לפעמים נעשית פעולה זו כאילו שפירת האסירות אינה תואמת. לדוגמה: יש 52 אסירות באגף, והסרת או הקצינה שעורכת את הספירה מתבלבלת או שוכחת לרשום משהו, ואז הספירה אינה מדויקת. האגף נסגר, והסגל חוזר על הספירה פעמים אחדות, עד שהספירה מתאימה. במיקר רים כאלה אף נשמעת אזעקה, והוא האות כי משהו אינו כשורה.)

בעיקבות הצעקות שנשמעו באותו יום סגרו את כולנו בתאים לזמן ממושך. יותר מאוחר סיפרו לנו כי אסירה שפכה תה רותח על אחת הסוהרות. ביקשו ממנה לצאת לכיור, אך היא סירבה, ואז הוצעו האבמניקים וגררו אותה בכוח לבית הלבוש. כאשר פגשתי

בנווה-חירצה, שלא כמו בכלא-הגב רים ברמלה, אין מחלקה לגמילה. הנרי קומניו שכונת בתאים משותפים עם יתר האסירות, והמצב הוא ממש בלתי-נסבל.

רוב הנרקומנים מטופלות בידי עובדות סוציאליות בשם סיד, אשה נאה בשנות ה-40 לחייה. סיד הגיעה מקולר-רדו שבארצות-הברית, והתגישה לשירות בתי-הסוהר. בעלה, מרצה באוניברסיטת בראון, היה פרופסור ידוע בארצות-הברית. גם לסיד עצמה תואר רים בסוציולוגיה ובפסיכולוגיה. היא מקדישה את רוב זמנה לאותן נרקומניות, ואף לוקחת כמה מהן לימי-טיוול מחוץ לכלא, כדי להתקרב אליהן יותר. סיד סיפרה לי כי שאיפתה הגדולה היא להציל את אותן בנות ולשקם אתן. תן, היא עצמה עברה טראגדיות רבות בחייה, ואף שיכלה שלושה מילדיה. במסגרת הטיפול היא יוזמת פגישות עם קרובי-הנערה, ואלה מגיעים לכלא ויושבים שעות ארוכות בחדרה של סיד, המסכירה להם כיצד לנהוג ומה לעשות כדי לעזור לקרובי-משפחתם.

למרות המאמצים הרבים והטיפוליים שאותם הן מקבלות, מנסות רוב הנרקומניות להשיג סמים בכל דרך אפשרית. ישנן היוצאות לחופשות, ולמי

אדווה בכניסתה ל"נווה-חירצה" לריצוי עונשה* להוריד את התחנות

לפני צאתה, החרימו שילטונות הכלא את כל הניירות של אדווה, ובכללם מיכתבים שקיבלה, שיר שכתבה לה חוה יערי ורישומים של חוויות

ביגדי-צמר, ולכל אסירה ניתנים שני סוודרים כחולים של שרות בתי-הסוהר. אסור לנעול נעליים רגילות, ומותר לנעול נעלי-התעמלות בלבד.

למרות ההגבלה בצבעים — כחול, שחור ולבן — יש בכלא אופנה מיוחדת, והאסירות מאלתרות רגמים מידים של חולצות הנגזרות, או יותר נכון הנקרות (היות ואין מיספרים) בצורות שונות. מאוד אופנתי ללבוש בגדים מצידם ההפוך, ולגרום גרביים ארוכים ומעליהן מיכנסים קצרים. יש יפהפיות אחרות המקפידות מאוד בהופעתן, ואלה מקשטות את ראשיהן באינספור סיכות-פלאסטיק צבעוניות וסרטים בשלל-צבעים. מאחר ואסור לאסירות לענוד תכשיטים, הן משחיות לוח סרטים, חוטי-ניילון ציבעוניים או טבעות ממתכת, המשמשות לחיבור תקעים במפעל חדיראן, שבתוך-האוויר גם הסוהרות מתחבבות כשסרטים (המשך בעמוד 20)

מאסרן. לברואית לא ניתנה חופשה נאמר לה כי הנהלת-הכלא חוששת שתנסה לנקום בקרובי-משפחה.

הברואית איימה להצית את התא, ואכן, מדי פעם היתה מדליקה שמיכה.

באחד הימים הציתה את עצמה, והתיגלתה במיקרה על-ידי סוהרת. הצאייתה עלתה בלהבות, ובקושי הצליחו להציל אותה. אחרי ימים אחדים היא אושפזה בבית-חולים לחולי-נפש, וכעבור חודש וחודרה לכלא. חמש האסירות בתא חוששות לישון בלילה, ואחת מהן נמיצאת תמיד בתורנות.

הייתי עדה לאחת ההתפרצויות של הברואית האומללה. היא צעקה והשתורלה, ואייאפשר היה להרגיעה. עברו 20 דקות עד שהגיעה הסוהרת, ושעה עד שהוצעה החובשת. ניתנה לה זרי-קתהרגעה, והיא נרדמה. אך למחרת שוב המשיכה לאיים, הפעם בהתאבדות.

אופנת הכלא

פניות להנהלת-הכלא לא עזרו, מפני שהפיתרון לבעיות אלה אינו נמצא בידי חיה שוהם, מנהלת-הכלא. אין היא יכולה לעשות דבר הנריגד את החלטת השופט, השולח אסירות כאלה לנווה-חירצה.

תמוה כיצד יכולים שופטים לשלוח לכלא נשים חולות-נפש, שחלקן אף אינן מבינות את חומרת המעשה שהן עושות, ואת משמעות העונש. מוכן שבימקרים אלה אין כל הרתעה מפני מעשים רומים בעתיד.

רוב החולות מרגישות בכלא כמו בבית, ובגלל מצבן מטרידות את כל הסביבה הסובלת ממחלתן. אין בנווה-חירצה מחלקה פסיכיאטרית, כפי שישנה בכלא-ירמלה, שם מוחזקים מיקרים רומים.

ליו מקדישה שעות רבות מזמנה החופשי לאסירות. היא באה לעבודה גם כשהיא חולה ומטפלת בכל אסירה במסירות. לפעמים, בשבתות ובחגים, כאשר המרפאה סגורה ומשהו קריטי קורה, מועקים רופא, או לוקחים את האסירה לבית-חולים אסף-הרופא.

התהליך הוא מסובך מאחר, ומרגע סגירת האסירות בתאים, בשעה 8.30 בערב, אין לסוהרות רשות לפתוח את התאים ללא אישור מנציבות בתי-הסוהר.

באחד הימים הגיעה לכלא אשה משותפת, כביא-גלגלים. היא נשפטה על עבירות של צ'קים ללא-כיסוי, ופרט לשיתוק היא סובלת ממיספר רב של מחלות. שמענו את כבייה וצעקתה תיה לעזרה במשך כל הלילה. שתי סוהרות ניסו לטפל בה. אחת ירבה לירדה ובכתה. לא היתה אפשרות להוציא אותה לבית-החולים.

למרות שיתלפנו למנהלת-הכלא, חיה שוהם, בכיתה, הגיע האישור מהנציבות רק בשעות הבוקר. האשה נלחקה לבית-החולים והוחזרה כעבור ימים אחדים. האסירות התברבו לטפל בה. הן רצו אותה, הלבישו אותה, ולקחו אותה לטיול בשבילי הכלא.

ימים אחדים לפני שעובתי את הכיור נפרדת מבנה המאומץ. אלון צעיר.

אותה אחרי כמה ימים, היא היתה עדיין חבולה בפניה, ואחת משיניה היתה חסירה.

היא סיפרה לי כי האבמניקים היכו אותה מכות-ריצח ובעטו בפניה. כתור צאה מכך היא סבלה משטף-דם ומכי אכזבים חזקים. הבחורה נמצאת בחודש החמישי להריגונה.

התייחסתי די בספק לסיפורים הרים ששמעתי מפי האסירות, מאחר ופי עמים רבות גיליתי כי אין הן רובנות אמת, והיו גירסות רבות לכל מיני סיפורים.

האבמניקים שייכים ליחידת-אבטחה מיוחדת, הנמצאת בכלא רמלה, והם מגיעים לנווה-חירצה כאשר קורה משהו חריג. לא ניתן לראות מה הם עושים, מאחר וכל האסירות סגורות או בתאים.

הסוהרות אינן מתנהגות באלימות, וכמוהן גם הקצינות. לפעמים משהי מהן צועקת או מדברת בוילוזל, אך האסירות עונות באותה המטבע, ואף גרוע מזה.

* אב"ם — ראשי תיבות של אב"חחה מיבצעית — שמה של יחידה מיוחדת של שרות בתי-הסוהר לנייד אסירים, אבטחה, פיקוח ודיכו מרידות בבתי-הכלא. מורכבת מיוצאי יחידות קרבות בצה"ל, שהתאמוו בלחיסה כ"שטח בוני.

רות החיפוש והבריקות שהן עובדות אחרי חזרתן, הן מצליחות בכל זאת להחזיר סמים לכלא.

הסמים מועברים בדרכים שונות, כיאמצעות חברים או קרובים הנאים לכי קור. ביום שמגיע הסם לכלא מורגשת תכונה מסיימת, ויש ימים כשבנות מסוממות נשארות בחדריהן.

פעמים אחרות הייתי נוכחת, כאשר שתיים או שלוש בנות נכנסו ביחד לשירותים. הן הצטיירו בנייר-כסף ובנר. הן פיזרו את הקוק הפרסי (הרואין) על גיירי-הכסף, הרליקו את הנר מתחת-לינייר ושאלו את הסם דרך האף.

כסדרבים כאלה קורים, אין מדרבים עליהם. הכל מובן מאליו. ומי שלא בעניין, מתעלם.

למרות קשרי-השתיקה מגיע כל פרט להנהלת-הכלא, באמצעות מלשינות המיווחות על הנעשה. לפעמים נכנסת סוהרת ותופסת את הבנות בשעת מעשה, ואז מתחילות צעקות, אך אף אחת אינה מודה. לפעמים נלקחות המעשנות לכיור ונעשות, אך אף אחת אינה נרתעת, והדברים חוזרים על עצמיים.

מכות-ריצח בהריון

דיבורד שאליהן הן נלקחות קראו כפי האסירות, הבית הלבוש. והו

אסירה מיזורימ
שביתח-רעב ובכי